הרפתקאות ברטולדו

לב ורשינין

חי פעם באיטליה... מלך?
לא, לא, בכפר איטלקי קטן חי איכר בשם ברטולדו. הוא עבד בגן מבוקר עד ערב יחד עם אשתו מרקולפה, ובערב הם ישבו לפני ביתם ושוחחו עם השכנים, פעם סיפרו, פעם הקשיבו.
וחי גם באיטליה... לא, הפעם לא טעיתם... מלך. קראו לו אסטולפו ובירת הממלכה שלו הייתה העיר העתיקה ורונה.
בכל איטליה ידעו כי המלך אסטולפו הוא יפה תואר, גבוה, לבוש מהודר ומה שהמופלא ביותר, מחבר חידות חכמות. וברטולדו אהב מאוד לפתור חידות, וככל שקשות ומסובכות יותר, כך טוב יותר.
מובן שהתחשק לו לברטולדו להסתכל פעם על המלך המיוחד, ויום אחד שם תרמיל גב, נפרד מאשתו יצא לדרך.
הלך יום שלם וגם בלילה, עבר יערות וכרמי גפן ובבוקר הגיע לנהר האדיג'ה, ואז ראה לפניו עיר גדולה. רחובות בעיר היו צרים, הבתים בנויים מאבן אפורה, בעלי גגות מחודדים. בכיכר העיר רחבת הידיים ראה ארמון מוזהב. בארמון זה חי מלך אסטולפו , אישתו מלבדז'ה, עשרה שרים חשובים ועוד הרבה חצרנים שונים.
ברטולדו ניכנס ישר לארמון. ניגש לכס המלכות שעליו ישב המלך, נע בראשו ואמר "לנודד עייף גם אבן גלויה רכה יותר מכסת."
המלך הופתע מחוצפתו של ברטולדו, אך לא הראה זאת.
"שב-נא כאן" אמר והצביע על מקום ליד הכס שלו. ולכבוד כזה לא כל חצרנים זוכים. חייך המלך אסטולפו לאורח ושאל "מי אתה ומה שמך?"
"אני בן הממלכה שלך וקוראים לי ברטולדו."
"ויודע אתה ברטולדו עם מי אתה מדבר?"
"יודע. עם המלך אסטולפו. סיפרו אנשים שאתה גבוה מכל האנשים בעולם. ועכשיו אני רואה שאתה כזה כמו כולם. רק בגדים שלך עשירים יותר."

,דבריו של ברטולדו לא מצאו חן בעיני המלך, אך הוא לא הראה זאת.
"אכן, אינני גבוה מאחרים. רק המשפחה שלי העתיקה ביותר על כדור הארץ."
"אי, מלך. המשפחה שלי עתיקה יותר משלך."
"איך זה? תוכל להוכיח זאת?"
"וודאי יכול. הרי סבא של סבא של סבא שלי כבר נסע בשדות כשסבא של סבא של סבא שלך עוד לא נולד."
"הה-הה-הה! ואתה ברטולדו בדחן גדול!" צחק המלך "אפשר לחשוב שאתה יודע גם לפתור חידות?"
"לכל חידה יש גם פתרון" ענה ברטולדו.
"אז אחוד לך, ברטולדו. אמור איך להביא מים בנפה? כך שאף טיפה לא תברח?"
"חכה לחורף, המים יקפאו ואפשר להביא."
"נכון" אמר המלך "רק החידה הזו הייתה קלה ויש לי קשות יותר... אולי תדע מאיזה עשב בורחים אפילו אנשים עיוורים?"
"זה עשב שרואים גם הלא רואים. הוא צומח באזורינו וקוראים לו סרפד."
חצרני המלך התחילו להתלחש ביניהם. איך זה כך, איכר פשוט מדבר עם המלך ללא כול פניית כבוד. והמלך מתנהג כאילו לא מרגיש בכלום.
"אולי כדאי לקחת את ברטולדו הזה לחצר שלי" חושב.
"ראה, ברטולדו, את האדונים המכובדים העומדים כאן סביב. וכל אחד מהם מוכן להלל ולשבח אותי. אולי תרצה גם אתה להיות חצרן שלי. תתהלך בבגדים יפים ותוכל לישון כמה שרק תרצה."
"גם הנמלים סובבים מכל הצדדים עץ צעיר. לשם מה? כדי בשקט, בשקט לאכול את הקליפה שלו. באזור שלי אומרים הזקנים 'תסתפק בגורל שלך ועל תשים לך עול על צווארך'" ענה ברטולדו.

המלך החמיר פניו, נעשה קודר. אחד החצרנים, פוזן שמו, אחד שמן וקרח, הרגיש בכך. "צריך לשים את ברטולדו הזה ללעג וקלס, כי העליב את הוד מלכותך" אמר.
"וכי מה אצלו? בגדים בלויים? נעלי עץ? מה פתאום פתחת את פיך?" קרא המלך "הרי הוא ממך צוחק."
נרתע פוזן, לא ידע מה להשיב. המלך לפעמים אהב לצחוק מפוזן המצחיק, אך לאיזה מלך יכול להיות נעים כשאיכר פשוט צוחק מהחצרנים המכובדים שלו?
ומה קרה? האם המלך העניש בחומרה את האיכר החוצפן?
לאו דווקא. כך היה עושה אחד טיפש, והמלך כלל לא היה טיפש. הוא קרא לשר האוצר שלו וציווה "לתת לברטולדו עבור העקשנות שלו עשרה דוקטים זהב מהאוצר שלי. שישתה לחיים ולבריאות שלי".
הערב היה כבר קרוב. ברטולדו הכניס את הכסף לכיס מכנסיו המטולאים ויצא בדרך הביתה. כבר חושך היה ועוד גשם התחיל. ברטולדו נרטב כולו. אך למזלו בדרך עמד פונדק שבו תמיד אפשר היה למצוא מקום לעובר אורח.
ברטולדו דפק בדלת ומיד פתחו לו. "אוכל לפחות להתייבש ליד התנור" שמח ברטולדו. אך זה לא היה פשוט. ליד התנור החם ישבה קבוצה של סוחרים עשירים. הם שתו יין ושיחקו בקלפים.
ברטולדו ניגש לתנור, אך אף אחד מהסוחרים לא היה מוכן לזוז כדי לתת לו מקום. עמד ברטולדו רגעים אחדים ואחר כך אמר:
"יודעים אתם, סניורים מכובדים, אסון גדול קרה לי. המלך החכם אסטולפו נתן לי עשרה דוקטים זהב. וכשניגשתי לפונדק שלכם וראיתי אור בחלון, רציתי לבדוק האם הכסף עוד אצלי. שמתי יד בכיס ובו מצאתי רק שתי מטבעות. הנה הן. ויתר השמונה כנראה נפלו דרך החור בכיס.

ועוד מזל שגשם שוטף יורד. כלומר המטבעות מונחות על הדרך ומחכות לי. עכשיו אני עייף, אנוח, ומחר אמצא אותן. ואולי אתם, סניורים מכובדים, תעירו אותי מחר עם זריחה, ואני לא אשאר חייב לכם."

הסוחרים העשירים נהגו כל הזמן כאילו לא שמעו כלום. המשיכו לשחק בקלפים. אך כעבור רגע הגשם פסק והם קמו בשקט, לקחו מי נר מי לפיד ויצאו לחפש את המטבעות.

ובזמן שהטיפשים החמדנים חיפשו מטבעות זהב בבוץ, ברטולדו הספיק להתייבש היטב ליד התנור. הוא לא המתין לבוקר. כשבעל הפונדק ירד למרתף כדי להביא יין, ברטולדו קפץ לדלת ויצא.

ומה בינתיים עשה המלך אסטולפו ? הוא אסף את כל היועצים הראשיים שלו ואמר להם "תפקידו של המלך הוא לצוות ולהעניש והתפקיד שלכם לחשוב ולתת לי עצות. עכשיו תמציאו לי שלוש חידות עבור ברטולדו, אבל המתוחכמות ביותר. ואם לא תמציאו חידות חכמות מספיק, אגרש את כולכם מהארמון ולתמיד!"

והאיום הזה היה ליועצים גרוע מעונש מוות. הרי הם לא ידעו יותר מאשר רק לתת עצות.

ובינתיים ברטולדו ישב בבית ליד השולחן וחיכה שאשתו תבשל לו את תבשיל הלפת והשעועית האהוב עליו. ובזמן הבישול סיפר לאשתו מרקולפה איך בילה בעיר וורונה וסעד עם המלך אסטולפו.

"ותאמיני או לא אבל הוא הזמין אותי להיות בין החצרנים שלו. הבטיח להאכיל אותי לשובע ולהלביש כמו סניור מכובד. נו, ללכת לשם, הא, מרקולפה?"

"ואתה זוכר מה קרה לאיכר שרצה לטעום תאנים מתוקים?"

"משום מה לא זוכר."

"אז שמע. בכפר אחד חי איכר בשם פטרו. היה לו גן קטן ובאמצע הגן עמד עץ תאנים גדול. וקיץ אחד התחשק לפטרו לאכול תאנים. הוא עלה בזהירות על העץ והתחיל לאכול תאנים. חשב "אוכל שתיים, שלוש, ויספיק." שם בפיו שני תאנים, אחר כך עוד שתיים, ארבע, חמש, שש ואחר כך התחיל להתלהב כל כך שהפסיק לספור. אבל השמש חיממה אותו ונעשה רדום, ועל העץ לא נוח לישון. והוא נפל למטה. וכשנפל, עוד הכה בראשו באדמה. שכב כך פטרו וקילל, את השמש החמה, את האדמה הקשה, ואת אשתו, רק לא את עצמו. אשתו שמה אותו במיטה, חבשה את ראשו, נתנה מים לשתות וכשהתאוששש קצת אמרה 'אילו לא התחשק לך לאכול תאנים מתוקים, שום דבר לא היה קורה לך'."

"סיפור מעניין, רק עדיין לא הבנתי האם כדאי ללכת למלך ולחיות בחצרו, או לא כדאי" אמר ברטולדו.

"אם אתה עוד לא מבין" נאנחה מרקולפה "שמע עוד סיפור!

בישוב טרבייה חי חמור, במיוחד גדול וחזק. ויום אחד הוא ראה סוסי רכיבה. ולחמור נראו מאוד האוכפים והמושכות והתחשק לו להיות סוס. הוא קנה ביריד עור של סוס, לבש אותו ויצא לאחו. ובאחו רעה עדר סוסים. החמור ניגש לעדר, נעמד לידם ושתק. הסוסים שמחו לקראת האורח והתחילו לשאול אותו מאין הוא ואיך הגיע לכאן. החמור בהתחלה לא ענה, ואחר כך לא התאפק ואמר 'הו-הו-הו, אני הסבל החזק ביותר בטרבייה!' וכך הוא גילה את עצמו."

"אני, אשתי, רק התבדחתי" אמר ברטולדו "לחיות בחצר המלך אגיע רק אם יביאו אותי לשם שומרים בכוח."

ובאמת, לא עבור זמן רב ושומרי המלך דפקו בדלת.
"המלך ציווה להביא אתך לארמונו" הכריז השומר אחד.
"ובכבוד, עם שומרי ראש" הוסיף השני.
הם תפסו את ברטולדו והובילו מיד לארמון. אפילו לא הספיק לאכול צהריים. והמלך כבר חיכה לו.
"יקירי" שמח הוא לקראת ברטולדו "לי ולחצרנים שלי משעמם מאוד היה בלעדיך. ואם כבר באת להתארח אצלנו, הרי תסכים בוודאי לפתור עוד כמה חידות.. למשל תגיד – מתי נראה יום שהוא ארוך, ארוך ביותר?"
"כשאין בפיו של האדם אפילו זרע של פרג. כמו אצלי היום, הודות לצו כבוד מלכך."
"מה? לא נתנו לך לאכול צהריים?" התרגז המלך "זה המשרתים האלה.. היי! תנו לאכול לברטולדו, ומהר! וכדי שלא לבזבז זמן אמור לנו מי נכנס לכלא מרצונו החופשי?"
"תולעת משי. היא בעצמה מתעטפת לגולם."
המלך חייך והביט על היועצים שלו, ואלה החווירו מפחד. אם ברטולדו יפתור עכשיו את החידה השלישית, האחרונה, יצטרכו לוותר על המיטות הרכות והאוכל הטעים.
"כן, ועכשיו, מה לפי דעתך הדבר הבהיר ביותר בעולם?"
"יום" ענה ברטולדו מיד.
"לא!" קראו בשמחה היועצים "חלב הוא הבהיר ביותר בעולם."
"לא, יום" בעקשנות חזר ברטולדו.
"למה להתווכח" אמר המלך "תוכיח לנו, ברטולדו, שיום הוא בהיר יותר מחלב, ואז אגמל אותך ביד רחבה. אבל אם לא תצליח, תצטרך להיכלא בצינוק."
והמלך קם ובחגיגיות יצא מהאולם.
ברטולדו חיכה עד הערב, ובחושך התגנב לחדר השינה של המלך. תחת החלון שם קנקן עם חלב, כיסה את כל החלונות בתריסים, ובעצמו ישב בכיסא.

המלך ישן חזק והתעורר מאוחר. קם ורצה לגשת לחלון, לראות האם בחוץ שמש זורחת או גשם יורד. ואז נתקל בקנקן החלב ונפל.
"מי העז לשים קנקן בחדר השינה שלי? הי, משרתים, חיפשו את החוצפן!" קרא המלך ואז ראה את ברטולדו. "אא, זה אתה? אתה?"
"אכן אני, המלך, באתי להוכיח שיום הוא לבן יותר מחלב. אילו חלב היה לבן יותר מיום, היה מאיר לך את הדרך לא היית נתקל בו."
המלך שמח כששמע את התשובה, אבל אז על סף החדר הופיעה המלכה. היא שמעה רעש בחדר בעלה ורצתה להבין מה קרה שם. ורואה – המלך יושב בכיסה, רטוב כולו, על הרצפה שלולית, בפינה קנקן שבור וליד החלון עומד ברטולדו וצוחק בכל פה.
המלכה הייתה שתלטנית וכוחנית. לנשות החצר שלה היא לא סלחה אפילו טעות קטנה ביותר. והנה היא ראתה את הבור חסר התרבות הזה, ברטולדו, צוחק מהמלך עצמו.
"כמה זמן תסבול את מעשיו של בן בלייעל הזה? ומה עושים היועצים שלך? הם הרי כולם טיפשים ופחדנים. אפילו נשות החצר שלי חכמות ונבונות יותר מהם. תעשה יועצים מנשים ואז הכל ישתנה."
הסתובבה והלכה כשהיא טורקת את הדלת.
המלך אסטולפו התחיל לחשוב. הוא ידע כבר מזמן ש"מאישה שתלטנית ומאש תשמר וברח כי הם צרות גדולות".
"מה עלי לעשות עכשיו, ברטולדו יקירי? להחליף את היועצים הטפשים שלי בנשות המלכה? הרי אין דבר גרוע מאשה יועצת" אמר בעצב.
"תשאיר לי לטפל בדבר. בקרוב תראה שלנשות חצר המלכה מהר יעבור החשק להיות ליועצות" ענה לו ברטולדו.
המלך שמח לשמוע זאת. מיד נתן לברטולדו שקית מטבעות זהב שלמה.

"אא, מוטב לי ביצה היום מאשר תרנגולת מחר" אמר ברטולדו "אם אתה, מלך, כל כך נדיב, שלח לאשתי בכפר שר קמח."
"לא שק קמח אלא עגלה שלמה אשלח" קרא המלך "רק תשחרר אותי מהתקפת הנשים!"
"אנסה" אמר ברטולדו ומיד הלך...
לאן הלך חשבתם?
לשוק. שם הוא קנה ירגזי ואצל הנגר תבה קטנה. הביא את התבה למלך ואמר "שלח את אותה לנשות המלכה. אך צווה בשום אופן לא לפתוח אותה. תסביר שאם מחר יחזירו לך את התבה בלי קודם להסיר את החתימות ולפתוח אותה, תמלא כל בקשה שלהן."
המלך עשה זאת במדויק ושלח לנשי המלכה את התבה עם מסר.
כשרק יצא השליח של המלך, הנשים נסגרו בחדר שלהן. העמידו את התבה על שולחן, מששו אותה בידיים אבל פחדו לפתוח. ובכל זאת מאוד, מאוד הסתקרנו ורצו לדעת מה נמצא שם בתוך התבה.
בסוף החליטו "נפתח אותה לרגע, נציץ פנימה ומיד נסגור. ממילא המלך לא ידע שפתחנו."
הן בזהירות הסירו את החתימות ופתחו את התבה והירגזי מיד קפץ החוצה ועף משם, כל כך מהר שאפילו לא הבחינו איזו ציפור הייתה זו.
לא הייתה להן ברירה ונאלצו להודות שהפרו צוו של המלך.
למחרת המלך קרא לברטולדו ואמר "בחוכמה עשית דבר עם התבה והציפור, ברטולדו. עבור החכמה וכושר המצאה אתן לך במתנה שק של הלפת האהובה עליך."
"תודה לך, מלך" ענה ברטולדו בכבוד.
"ולא היה מזיק לך, ברטולדו, להשתחוות לי, למלך ושליט שלך."
"אני איש חופשי ולא רגיל להשתחוות לאף אחד."
"אז טוב, לא רוצה – לא צריך" אמר המלך בחיוך "לך, ברטולדו יקירי ותנוח. ואחר הצהריים בוא לארמון. יש לי משימה חשובה בשבילך."

ברטולדו מיד התחיל לחשוד שמחכה לו איזו מלכודת. הרי כשהמלך מחייך, עננים מתאספים בשמיים. אך הוא לא הראה את חשדותיו, אלא הלך לחבר שלו, עגלון שחי לא הרחק מהארמון. שם אכל את התבשיל האהוב שלו, של שעועית ולפת וחזר לאולם הארמון. מיד ראה בכניסה שמשרתי המלך חסמו בקרשים את החצי העליון של הדלת.

אך ברטולדו לא דאג. הוא הסתובב עם הגב אל הדלת, התכופף ונכנס אחורה לאולם. ושם, על כיסאות קטיפה ישבו המלך אסטולפו ומלכה מלבדז'ה. הם חשבו שיכריחו כך את ברטולדו להשתחוות, אך הוא הצליח להערים עליהם.

"זה כבר עובר כל גבול!" קראה המלכה אחרי שברטולדו הלך "איך האיכר הפשוט מעז לא לכבד את המלך? ועוד לא רוצה להשתחוות? טוב, עכשיו אני בעצמי אלמד אותו!"

המלכה לא מיהרה. היא המתינה שברטולדו יחזור לכפרו וישכח על ארמון המלך, ואז שלחה שליח אליו לכפר.

השליח רכב עד הבית שבו חי ברטולדו, ירד מהסוס ודפק חזק בדלת. ברטולדו פתח את הדלת וראה את שליח המלכה.

"מרקולפה, מהארמון שלחו לנו אורח. קבלי אותו, כבדי בארוחה טובה, אבל מהר!"

"ובמה תכבדו אותי?" שאל השליח.

"איך זה במה? בירקות ללא מלח ובלחם ללא חמאה" ענתה מרקולפה.

"בירקות ללא מלח?" השתומם השליח "האם אין אצלכם תבלין אחר?"

"לנו, העניים, רעב הוא התבלין הטוב ביותר" ענתה מרקולפה.

מובן שהשליח ויתר על הכיבוד. הוא רגיל היה לאוכל שונה בארמון.

"ולשם מה הגעת לאזור שלנו?" שאל אותו ברטולדו בארשת חיבה.

"שלחה אותי המלכה מלבדז'ה המופלגת. היא כבר שבועיים חולה ורוצה לראות אתך. הרי ידוע לכל שאין תרופה טובה יותר מאשר הבדיחות ואמרות משעשעות שלך."
"שמעתי שגם שועל העמיד את עצמו חולה כאשר רצה לזחול ללול. רק לא ניתן היה לראות זאת עליו."
"אתה חשדן גדול, ברטולדו. המלכה שלנו טובה ומלאת אהבה. היא כבר מזמן סלחה לך."
"למילה של מלכה ולשמש בחורף מאמינים רק מי שעיוור וחרש."
"אין מה להתווכח אתך!" קרא השליח "קיבלתי הוראה להביא אתך לארמון חי או מת!"
"מוטב כבר חי" ענה ברטולדו "אז אם כך, אין מה לעשות. אבוא."
השליח חזר ומסר למלכה שבצע את הוראתה.
וברטולדו התחיל ללכת בשביל היער, בשקט, באיטיות. קריר היה ביער, נעים. בין העלים נשמעו ציוצי הציפורים. "אולי יסתדר הכל" חשב ברטולדו. אבל רק יצא מהיער כשמולו באה זקנה שהכיר. הייתה זו אחת מנשי הכפר ונהגה להביא לארמון פטריות וגרגירי יער. בסוד גדול היא סיפרה לברטולדו שהמלכה החליטה להרוג אותו. משרתי המלך אמורים היו לשחרר כלבים פראים כשרק ברטולדו יגיע לארמון.
"שמיים כהים לא תמיד מסמנים גשם" ענה ברטולדו והתחיל ללכת מהר יותר.
בדרך הוא ניכנס לצייד, חבר שלו, וקנה אצלו ארנבת חיה. שם את הארנבת תחת הזרוע והמשיך בדרך לארמון. וכשרק הגיע לשם התנפלו עליו כלבים עצומים. ברטולדו הוציא מתחת הזרוע את הארנבת ושם על הארץ. היא מיד התחילה לברוח, והכלבים שכחו מברטולדו. כמו אחד התחילו לרדוף אחרי הארנבת.
המלכה מלבדז'ה החווירה מרוב כעס כשראתה שברטולדו שוב נשאר שלם וללא פגע. היא מחאה כף ומיד משרתי הארמון הקיפו את ברטולדו מכל הצדדים.

"אהא! עכשיו כבר לא תברח מעונש!"
"לא צריך להיות בעל אוזן ארוכה, אמר שועל לארנב שנפל במלכודת."
"ומדוע שוב חזרת לארמון, חכם שכמותך?"
"מבטיח, חייב לקיים, אמר קיפוד כשזחל למאורת הזאב."
"כולם יודעים שיש לך ממרות יותר מאשר שערות על הראש. אל תשכח לחשוב על אחת, כשיביאו אתך לתליה!" אמרה המלכה "הי, משרתים! קראו למלך אסטולפו, הבעל שלי!"
אבל המלך, כששמע כי ברטולדו נתפס, בא בעצמו.
"אשתי היקרה, אמרי לנו במה אשם עכשיו בחור גס הרוח הזה?"
המלכה מיד התחילה לספר הכל. על האמרות של ברטולדו ועל הארנבת, ועוד המציאה כל מיני האשמות שלא היו כלל. כי מי הוא זה שמעז להעליב ובזות מלכה.
"בעד מרדנות וחוצפה צריך להוציא את ברטולדו להורג" אמרה.
"הרי הוא רק שמר על חייו כששחרר את הארנבת. אולי נסלח לו הפעם?" התחנן לפניה המלך.
"ואתה מסכים שהוא יתחצף מולי, מול מלכה?"
והיא הביטה על המלך אסטולפו בחומרה כזו שהוא נכנע מיד.
"אין מה לעשות, ברטולדו, צריך לתלות אתך. תצטרך כבר לסבול זאת" אמר המלך בתחושת אשמה.
"דברי המלך הם חוק" אמר ברטולדו "ואם חוק ניתן עוד להתמקח."
אז מה? ברטולדו נכנע לגורלו? זה לא יתכן, ברטולדו אינו איש שייכנע ללא מאבק.
"שמעתי שבארצנו קיים נוהג" אמר ברטולדו "שאפילו הפושע הגרוע ביותר יכול לפני תליה להביע משאלה אחת. והמלך חייב למלא את המשאלה."
"נכון, קיים נוהג כזה" הסכים מלך אסטולפו.
"אזי יש לי משאלה אחת בלבד, שיתלו אותי על עץ שאבחר אותו בעצמי."

"טוב. נמלא את המשאלה האחרונה שלך. אצווה לשני חצרנים שלי להוביל אתך ליער, ותבחר לך שם עץ שעליו יהיה לו נעים להיתלות."
שני החצרנים תפסו מיד את ברטולדו ובלי להוסיף מילה הובילו אותו ליער. והוא, תוך זמזום שיר שמח יצא לתלייה. הם הגיעו לקצה היער, אבל שם שום עץ לא מצא חן בעיניו של ברטולדו. נכנסו לעומק היער, אבל גם שם אף עץ לא היה לטעמו.
החצרנים המסכנים לא רגילים היו לכתת רגליים ביערות. גם כשביקרו זה את זה הם נהגו לנסוע במרכבות, למרות שגרו קרוב זה לזה. כך שבסוף אזלו כוחותיהם וכשהתחיל להחשיך יצאו מהיער שלושה אנשים. שני חצרנים עייפים ביותר, שבקושי יכלו עוד להניע את רגליהם, ואתם ברטולדו שתמך בהם כדי שלא יפלו.
"מה קורה כאן? מדוע חזרתם יחד עם ברטולדו?" השתומם מלך אסטולפו.
"הראינו לברטולדו אורן יפה, צפצפה גבוהה, אלון עתיק, ואף אחד מהעצים לא מצא חן בעיניו" מסר ביאוש אחד החצרנים.
"ואיננו יודעים, הוד מלכותו, מה לעשות אתו עכשיו" אמר השני.
"אישי היקר" בחיוך זדוני אמרה מלכה מלבדז'ה "לא יהיה זה פשוט יותר להטביע את הפושע בבריכה?"
"מילת מלך – חוק" ענה לה המלך "וחוקים חייבים לקיים. עזבו את ברטולדו. שיחפש בעצמו את העץ המתאים לו. וכאשר ימצא, אני מצווה לו להופיע מיד בארמון."
ומלך אסטולפו חייך אל אשתו המלכה הכועסת.

***

אם תזדמנו לאיטליה, אתם חייבים לבוא לכפר מאריצ'י. שם מספרים האיכרים איך איש הכפר, ברטולדו, בילה בעיר הבירה, הערים על המלך והמלכה, וחזר הביתה שלם ובריא.